

Svar på Vaula Norrenas och 33 andra ledamöters motion om en demokrativecka i Vanda

VD/7860/00.02.00.03/2024

PT/ML/LR/MT/JK/SS

Vaula Norrena och 33 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Invånarnas deltagande i stadens angelägenheter är lågt i Vanda. Valdeltagandet är det lägsta i landet – i det senaste kommunalvalet endast 48,4 procent och i välfärdsområdesvalet endast 38,1 procent av de röstberättigade. År 2022 röstade endast 19 procent av de unga i Vanda (18–24 år) och av personer i barnfamiljeåldern (33–44 år) röstade endast 33 procent.

När man undersökte det låga valdeltagandet i Vanda visade det sig att en av orsakerna till att inte rösta är att invånarna inte känner beslutsfattarna och kandidaterna i sin stad.

Vi föreslår att man i Vanda börjar ordna en årlig demokrativecka, då stadens beslutsfattare och beslutsfattande görs kända för invånarna. Demokrativeckan kunde innehålla öppna demokratitorg, där kommuninvånarna kunde tala med fullmäktigeledamöterna och nämndernas förtroendevalda vid torgbord, typ ”walking café” (utan att behöva sitta som i en valpanel) – på platser där människor också annars rör sig, till exempel bibliotek och invånarlokalerna. Under demokrativeckan kunde Vanda stads invånartidning presentera nämnderna och deras verksamhet, ge råd om hur invånarna kan vara i kontakt med beslutsfattarna, vilka frågor varje verksamhetsorgan beslutar om och så vidare. För invånarna kunde det ordnas besök med visningar av stadshuset osv.

Under valåren är det också viktigt att berätta vem som får rösta och hur röstningen genomförs i praktiken. Också skolorna kunde fira en demokrativecka. Ungdomssektorn ordnar redan sin Politikvecka, som nästa år hålls 24–28.3.2025. I Vandas strategi är ett bindande mål att stärka demokratin.

Vi föreslår att staden utreder möjligheterna att genomföra en demokrativecka i Vanda.”

Stadsfullmäktige 18.11.2024 § 24

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

– Vaula Norrenas och 33 andra ledamöters undertecknade motion om en demokrativecka i Vanda

Verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd konstaterar följande som sitt svar:

Ansvar för att utveckla Vanda stads verksamhetsövergripande delaktighetsarbete, i enlighet med programmet Delaktig i Vanda, innehas av stadskulturens team för information och växelverkan, dvs. delaktighetsteamet. Teamet är en del av gemensamma tjänster inom verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd. Det femte temat i programmet, ”Ett direkt deltagande”, som avslutas vid utgången av 2025, stöder den representativa demokratin, och de åtgärder som definieras i temat svarar

delvis på de bekymmer som ligger till grund för fullmäktigemotionen. Under programperioden har olika sätt att öka dialogen mellan invånare och beslutsfattare prövats, såsom Dialogpaus-dialoger (Erätauks-dialogi), olika former av invånarkvällar och invånarforum, virtuellt valkaffe och ungdomsfullmäktiges Instagram Live-evenemang.

Försöken har visat att det krävs långsiktigt arbete mellan valen för att inspirera stadsborna att gå till valurnorna. Få engagerar sig om evenemangets tema inte berör det egna livet eller närmiljön. Evenemang som handlar om demokrati och val engagerar oftast de invånare som redan är benägna att rösta. Dessutom framgår det av forskning och exempelvis Sitras utredning Demokraattiset osallistumismahdollisuudet (Demokratiska möjligheter till delaktighet) (2022) att kommuninvånarnas och beslutsfattarnas preferenser för deltagandemetoder skiljer sig markant. Kommuninvånarna föredrar digitalt, enkelt och snabbt deltagande, medan beslutsfattarna önskar möten ansikte mot ansikte och diskussioner.

Som en del av demokratifostran för barn och unga deltar Vanda i Ungas val, som samordnas av Ungdomssektorn rf. Ungdomssektorn (tidigare Allians rf) anordnar det riksomfattande Ungas val i samband med valen. Vid Ungas val får unga möjlighet att med hjälp av en valkompass bekanta sig med de verkliga kandidaterna i sitt område och rösta på dem i valet. Till de aktörer som anmält sig förmedlar Ungdomssektorn material elektroniskt, såsom röstsedlar och kandidatlistor, för att arrangera valmötena.

I samband med Ungas val ordnas Politikveckan, i samband med vilken Ungdomssektorn producerar material för veckans olika dagar och som ungdomsgrupper (i skolor, men även i ungdomslokaler och liknande) kan använda för att behandla påverkan, beslutsfattande och röstande. Materialet är tillgängligt för de anmälda även efter Politikveckan.

Delaktighetsteamet koordinerar en arbetsgrupp som stöder skolors och ungdomslokalers deltagande i Ungas val. I år deltar 26 skolor/läroanstalter från Vanda. Arbetsgruppen har också sammanställt ett kommunalvalsmaterial till ett för Vanda specifikt informationspaket för att stöda anordnandet av Ungas val i skolor och läroanstalter. Dessutom har Ungas val lyfts fram i intranyheter före valet och på webbplatsen vantaa.fi efter valet. Arbetsgruppen lyckades också förhandla med Vantaan Sanomat om möjligheten att ge eleverna rätt att läsa tidningen gratis under valperioden, för att ge de unga möjlighet att följa valdebatten och via tidningen få information om resultatet av Ungas val i Vanda.

I stället för en separat demokrativecka rekommenderar verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd satsningar på en långsiktig utveckling, där dialogen mellan invånare och beslutsfattare samt kommuninvånarnas möjligheter att påverka i aktuella frågor stöds med mångsidiga metoder. Inspiration att påverka och rösta uppstår när man ser att man lämnat spår i sin hemstad, oavsett om det handlar om stadsplanering, budgetering eller utveckling av tjänster.

Verksamhetsområdet för fostran och lärande konstaterar följande som sitt svar:

Inom verksamhetsområdet för fostran och lärande uppmuntras enheterna att delta i Ungas val och i Politikveckan. Vi samarbetar intensivt med verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd när det gäller samordning och information kring Ungas val och Politikveckan.

Demokratifostran ingår i läroplanen för alla utbildningsnivåer och genomförs åldersanpassat i undervisningen. Inom förvaltningen för utbildning och lärande stöds den demokratiutbildning som genomförs i enheterna genom att utveckla elev- och studentkårernas verksamhet, tillhandahålla

material för demokratifostran och informera barn, ungdomar och pedagoger om möjligheter till deltagande och påverkan.

Sedan 2008 har Vanda genomfört den process som Påverkardagen innebär och som gett barn och unga från förskolan till andra stadiet möjlighet att delta i att utveckla stadens verksamhet kring olika teman. Påverkardagens aktiviteter fortsätter i enheter och grupper under hela läsåret och kulminerar på våren med evenemangsdagar i stadshuset. Utförandet av förhandsuppgifter inför Påverkardagen marknadsförs särskilt under Veckan för barnets rättigheter i november.

Verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft konstaterar följande som sitt svar:

Serviceenheten för juridiska ärenden och beslutsberedning inom serviceområdet för kommunal demokrati anordnar besök till stadshuset för skolgrupper i Vanda samt presentationer om kommunalt beslutsfattande. Årligen har det funnits omkring fem besöksgrupper, främst från högstudier och gymnasier. Tack vare ökade resurser kan man öka antalet besök och ta ett mer proaktivt grepp om besöksarrangemangen och utvecklandet av besökskonceptet.

Informationen kring kommunalvalet och välfärdsområdesvalet, som nyligen hölls, bestod av en marknadsföringskampanj, grundläggande valkommunikation samt mikropåverkanskampanjer. Dessutom stöddes Ungas val av stadens centraliserade information bland annat genom nyhetsrapportering, mediasamarbete och produktion av reklammaterial för skolor, kopplat till de egentliga valen.

Marknadsföringskampanjen påminde invånarna om stadens uppgifter och tjänster, som stadsfullmäktige beslutar om. Kampanjens teman var dagvård, hobbyer och idrottsplatser samt byggande och säkerhet. Kampanjen syntes i stor omfattning 24.3–13.4 i tryckta och digitala tidningar, på gatuskyltar och utomhusskärmar, infoskärmar, skärmar i bussar, på webbplatsen vantaa.fi, kanaler på sociala medier och affischer som fanns exempelvis i bibliotek, invånarlokaler och på daghemsväggar. Kampanjen genomfördes på finska, svenska och engelska. Kampanjens slogan var ”Värna din vardag, använd din röst”.

I den grundläggande valkommunikationen var fokus på att informera människor om vad de röstar om och varför det är en bra idé att rösta – det fungerade också som en fortsättning på kampanjen. Den grundläggande kommunikationen genomfördes aktivt och via flera kanaler under tiden 10.3–14.4. Material som producerades var bland annat nyheter och webbsidor, flera slags broschyrer, affischer, en bussanimation och bilder för infoskärmar. Språken var finska, svenska, engelska och lättläst språk, samt vissa material på de fem vanligaste språken i Vanda (ryska, estniska, arabiska, albanska och somali). Dessutom gjordes betald reklam om valbussen utöver den grundläggande kommunikationen.

Mikropåverkan innebär att påverka små grupper. När det gäller kommunalvalet och välfärdsområdesvalet ville vi särskilt nå personer med invandrarbakgrund och unga Vandabor. Vi producerade sex videor där olika personer på sitt modersmål berättar om vad som är viktigt för dem och varför det är bra att rösta. Videorna gjordes på finska (+ svensk och engelsk textning), ryska, estniska, arabiska, albanska och somali. Reklam för videorna gjordes på sociala medier med utgångspunkt i språket. Dessutom riktade vi reklam till vissa områden, där valdeltagandet har varit lågt.

I stället för en demokrativecka föreslås att kommunikationen fokuserar på att effektivisera den redan pågående kommunala demokratikommunikationen och att öka användningen av lättläst språk i enlighet med verksamhetsområdets delaktighetsplan. För närvarande pågår arbete med att utveckla

beslutsinformationen för att göra den mer tillgänglig, intresseväckande och invånarorienterad. Planeringen inkluderar bland annat: Beslutsfattarens dag, där förtroendevalda arbetar en del av dagen i stadens olika enheter och tjänster. Detta skulle generera lättsamt innehåll för sociala medier och samtidigt ge information om beslutsfattande på ett intressant sätt. Förberedelser pågår också för att presentera det nya fullmäktige. I varje nummer av Vandas invånartidning kommer ämnen som handlar om kommunal demokrati att lyftas fram. Till exempel i det kommande numret 2/2025 med ett uppslag (+ kort på svenska och engelska) där man presenterar resultaten från kommunalvalet, beslutsfattande i ett nötskal samt hur beslutsprocessen framskrider i staden och i vilka skeden invånarna har möjlighet att påverka.

Sammanfattningsvis föreslås att man i stället för en enskild demokrativecka satsar på en långsiktig utveckling, där dialogen mellan invånare och beslutsfattare samt kommuninvånarnas möjligheter att påverka i aktuella frågor stöds med mångsidiga metoder. Det är sannolikt att deltagarna i ett sådant evenemang främst skulle vara de som redan är medvetna om kommunalt beslutsfattande och inte de för vilka stadens förtroendevalda är obekanta. Att utveckla den allmänna demokratikommunikationen ur ett kommunikationsperspektiv skulle gynna en bredare grupp invånare.

Stadsstyrelsen 12.5.2025 § 15

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Vaula Norrena och de 33 andra som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet ändrade stadsdirektören sitt förslag enligt följande:

~~”Mellan valen är det däremot svårt att få beslutsfattare att närvara vid evenemang.”~~

Beslut:

Det ändrade förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 16.6.2025

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Bilaga:

- Vaula Norrenas och 33 andra ledamöters undertecknade motion om en demokrativecka i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Vanda

Mari Lehtoruusu, ansvarig delaktighetssakkunnig, tfn 040 162 6934
Leena Rusanen, förvaltningsdirektör, tfn 050 314 5702
([fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi))